

Overzicht van de verslagen van de volgende excursies naar:

1. Stadsbos Tholen, met cursisten, gehouden op 02-05-2025
2. Halsters Laag, gehouden op 30-05-2025
3. Van Haaftenpolder, met cursisten, gehouden op 06-06-2025
4. Stavenisse, dorpsbos en omgeving, gehouden op 27-06-2025
5. Landtong Tholen, met cursisten, gehouden op 04-07-2025
6. Stavenisse, Km hok 61-402, gehouden op 11-07-2025
7. Yerseke Moer, gehouden op 15-08-2025
8. Plaat van de Vliet, gehouden op 22-08-2025
9. Plantenwerkgroep Het Diepe Gat, gehouden op 12-09-2025

Plantenwerkgroep met cursisten, stadsbos Tholen, 02-05-2025

Ook deze keer prima weer, en een flinke groep van zo'n 17 personen. Aan de Zwarteweg gingen we het veld in tussen de bosgedeelten. Op het eerste gezicht staat er niet veel anders dan gras, Fluitenkruid en geel bloeiend Koolzaad of Raapzaad.

Het is een kwestie van rustig lopen en goed kijken. Na een paar honderd meter hebben we al een hele verzameling gevonden, al of niet bloeiend.

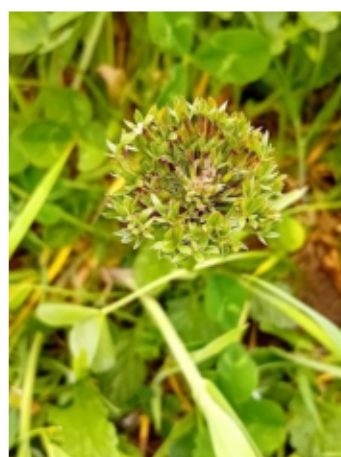
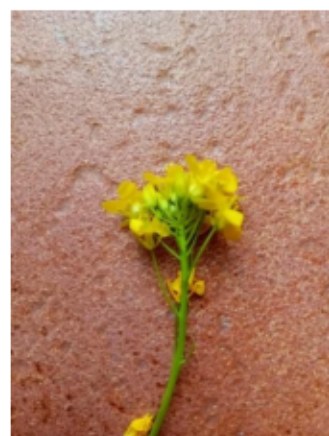
Aan de slootkant blijkt het Raapzaad te zijn, zie de foto's. We tellen Rode klaver, Witte en Kleine klaver, Gevlekte rupsklaver en Gewone rolklaver. Ook meerdere bloeiende wikkesoorten: Vergeten-, Vogelwikke en de fijne Ringelwikke. Bloeiende Kruipende- en Scherpe boterbloem. Akkerdistel en Speerdistel nog ver in de knop. Krulzuring en Veldzuring. Volop in bloei zijn wel het Fluitenkruid, Paardenbloem, Smeerwortel, Hondsdraf, Gewone hoornbloem, Kluwenhoornbloem en Vergeet-me-nietje. Nog niet bloeien Pastinaak, De Grote en Smalle weegbree, Kleverige ogentroost, Duizendblad, Boerenwormkruid, Dubbelkelk, en Veldlathyrus. We zagen ook het grotere blad van een uit tuinen ontsnapte lathyrus die zich daar kennelijk goed voelt.

Aan grassen Zachte en IJle dravik, Riet, Rietzwenkgras, Kropaar, Gestreepte witbol, Grote vossenstaart, Straatgras. In het bos wees Wijnand ons op de zeldzame Gevlekte aronskelk en een Stijve naaldvaren.

Bij een groep Witte klaver ontdekten we een heel aparte bloemvorm, groenig met blaadjes op het bloemhoofdje in plaats van bloemen, zie foto. Een zoektocht wijst uit dat het een bacterieaantasting is die wordt overgebracht door cycaden.

Het werd allengs warmer, maar het was toch nog aangenaam napraten met koffie/thee en koek, met dank aan Lenie.

Hieronder Raapzaad: eerst de plant in (stikstofrijke) omgeving, détail bladaanhechting (stengelomvattend) en bloemhoofd met knoppen onder de bloemen. Daaronder Smeerwortel, cursisten aan het werk, en de vervormde Witte klaver.

Halsters Laag, 30-05-2025

We hebben nog geen kwart van het gebied bekeken, maar wat een verscheidenheid, vele rode lijstsoorten, en zoveel wat niet groeit op de Zeeuwse klei! Het was dus weer genieten. Vanaf de ingang langs de A4 is het meteen speuren op de verharde plek waar jaarlijks het maaisel verzameld wordt. Zonder poging om volledig te zijn: Gele ganzenbloem, Grote ratelaar, Kleverige ogentroost, Stijve ogentroost, Smalle wikke, Gewone spurrie.

De stikstofrijke laag is hier in 2009 afgegraven om er natuurgebied van te maken. Nu is het kalkarme zandgrond waar zuurminnende soorten groeien, en zijn er lagere kalrijkere stukken. We zagen Grasmuur, Egelboterbloem, Stekelbrem, Teer guichelheil, Kleine zonnedauw, Moerashertshooi, Zompvergeet-me-nietje, Watermunt en helaas ook de invasieve exoot Watercrassula.

De wekenlange droogte was te zien, er was nog heel weinig water op stukken waar gewoonlijk in mei nog water zou staan. Er stonden vele orchideeën in bloei. Meestal zijn het hybridevormen tussen Riet-, Gevlekte- en Brede orchis. Er staat Dopheide en Struikheide. En beide soorten kartelblad: het meeste is Moeraskartelblad met gewimperde bloemliprand en lange opgaande stengel met korte zijtakken; het Heidekartelblad heeft een kortere hoofdstengel en relatief lange zijtakken.

Verder Echte koekoeksbloem, Gele lis, Moeraswalstro, Dubbelloof, Zachte berk en Ruwe berk, Grauwe wilg en Kruipwilg.

In de groep grassen, zeggen, russen, biezen: Langbaardgras, Zilverhaver, Reukgras, Tandjesgras, Rood zwenkgras, ja ook Riet. Geelgroene zegge, Blauwe zegge, Zwarte zegge, Draadzegge in bloei, Greppelrus, Veldrus, Zomprus. Veelstengelige waterbies, Bruine snavelbies, Biezenknop, Veelbloemige veldbies en Vlottende bies.

En verder werden we verrast door een ree, twee hazen, vele Icarusblauwtjes en een Koninginnepage.

Hieronder Stekelbrem, Teer guichelheil en Wateraardbei.

Met de cursisten en de plantenwerkgroepleden in de Van Haaftenpolder, 06-06-2025

Op deze zeer winderige vrijdagmorgen zijn we aan de randen van de Van Haaftenpolder wezen kijken. Hier zagen de cursisten tot hoeveel soorten een goed beheer kan leiden.

Daarnaast konden ze deze zeldzame soorten nu eens bloeiend te velde bekijken, echt een "cultuurschok" voor velen: ze komen nu al wel vaker te velde, maar kennen totaal geen Rietorchis (wat is dat dae vo een paese puupe!), Bijenorchis, Kleverige ogentroost, Melkkruid, om maar eens wat te noemen. En: geen brandnetel te vinden.

We hebben heerlijk gespeurd; met als gastdocenten Ad, Corrie, Lenie, Marthe en Wijnand konden we kleine groepen bedienen. De kudde koeien dreigde over te steken, maar enkelen zijn snel voorbij de Vogelkijkhut gelopen zodat de dieren van over het water dáár weer figuren zagen bewegen. Ze zijn niet over de dam gekomen, maar stonden wat te kijken en heen en weer te lopen, gingen daarna fijn grazen. Met een stier en kalveren erbij is enige voorzichtigheid geboden.

Enkele groepjes zijn het wandelpad naar de kijkhut nog opgegaan, ikzelf ben dwars over naar de zeedijk gelopen, met vondsten als Addertong, Vleeskleurige orchis, Graslathyrus, Aardaker in de knop, Zeegroene zegge, Zilte zegge, Ruige zegge, Zeegroene rus, Zeekraal, Zeeaster, Speerdistel (leuk, een deelnemer deed prompt wat ik adviseerde; "Voel daar eens aan", en werd fel in de vingers geprikt!). Daarna zagen we bij de dijk Kruisdistel, een schermbloemige en geen familie van de distels. Niet meer aan gevoeld.....

Ook de Knopig doornzaadplanten zijn daar ruimschoots aanwezig. Op het zilte deel langs het schor weer heel andere soorten, die niet eerder bekeken zijn: Langarige zeekraal, Engels slijkgras, Klein schorrenkruid, Gerande schijnspurrie, Lamsoor, Gewone zoutmelde, Strandmelde (van kreek naar glooiing heeft elke soort een eigen plekje, in volgorde zoals genoteerd). De Zeeaster staat meer verspreid tussen alle soorten. We bekeken ook het bijenhotel voor de Schorzijdebij, wat voor velen een "nieuwe naam" betekende.

Hieronder en op de volgende bladzijde nog wat foto's.

Bijenorchis, overzicht met Rode klaver, Graslathyrus en Rietorchissen, en een Bitterling.

Kleverige ogentroost, Moeraswespenorchis in de knop, en een Vleeskleurige orchis hieronder:

Als laatste een Blaartrekkende boterbloem en een plant die tot de varens behoort, de Addertong.

Natuurnetwerk met dorpsbos Stavenisse, 27-06-2025

Het natuurnetwerkgebied bij Stavenisse ligt tussen de Winkelzeesche watergang, de Stoofdijk, en de Oudelandsedijk. Er ligt een klein bos in. Het omsluit volkstuinten en grenst aan een strook die kort gemaaid blijft voor de ijsbaan.

Jaren geleden waren we er wel eens geweest met de plantenwerkgroep. Nu op een zonnige dag met z'n vieren, start pad langs de ijsbaan. Het grootste stuk is bloemrijk grasland waar schapen lopen; er zijn enkele poelen met een paar wilgen. Op de iets lagere gedeelten zag je zilte invloed. Er stond Aardbeiklaver, Veldgerst, in het hele stuk veel Kamgras, Grote ratelaar.

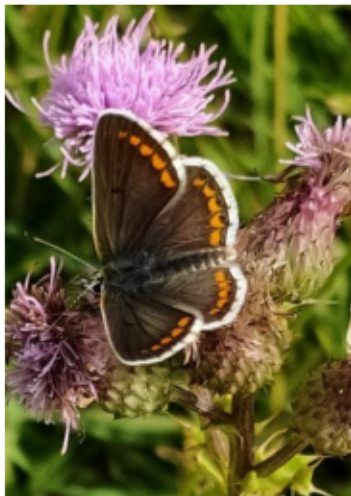
Op een stuk in de luwte van de bomen en met veel Akkerdistel wemelde het van de vlinders. Vooral Koolwitjes en Atalanta's, en verder aan vlindersoorten: St Jacobsvlinder, Bruin blauwtje (foto), Icarusblauwtje, Bruin zandoogje, Bont zandoogje, Geaderd witje, Groot dikkopje en in de bosrand de zomervorm van het Landkaartje. Helaas was die te beweeglijk voor een foto.

Bij het bos weer Grote ratelaar, Brede wespenorchis, Veldlathyrus, Geknikte vossenstaart. Het bos zelf is qua bomen niet erg gevarieerd. Als eerste vallen de vele dode Essen op. Er lijkt nooit uitgedund. Verder staan er Inheemse vogelkers, Liguster, Meidoorn, een enkel Zomereikje, en aan de randen behoorlijk veel braam. Er loopt één paadje door. We zagen een Adelaarsvarentje en verspreid wat viooltjesblad. Vanaf het bosje teruggelopen via een wandelpad achter de volkstuinten door het walnotenveld naar de Stoofdijk.

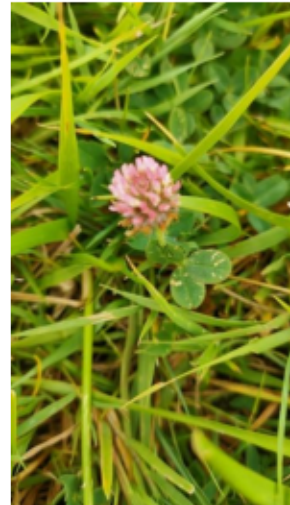
De complete lijst van, vooral gewone, soorten: Madeliefje, Witte klaver, Smalle weegbree, Zilver schoon, Krulzuring, Grote weegbree, Varkensgras, Duizendblad, Vertakte leeuwentand, Gekroesde melkdistel, Knolboterbloem, Scherpe boterbloem, Biggenkruid, Paardenbloem, Grote brandnetel, Akkerdistel (ook enkele met witte bloemen), Klein streepzaad, Echte kamille, Akkermelkdistel, Paarse dovenetel, Spijesmelde, Jacobskruiskruid, Groot kaasjeskruid, Kruipende boterbloem, Ridderzuring, Gewone haagwinde, Pastinaak, Herderstasje, Wilde peen, Grote klaproos, Speerdistel, Pitrus, Hondsdraf, Heen, Kleine klaver, Basterdklaver, Zeegroene rus, Valse voszegge, Schijfkamille, Korrelganzenvoet, Rode ganzenvoet, Zilte rus. Meer bij en in het bos: Bijvoet, Dijkviltbraam, Kaardenbol, Kraailook, Vergeten wikke, Vogelwikke, Ringelwikke, Inheemse berenklauw, Knoopkruid, Rode klaver, Brede wespenorchis, Bermzegge, Veldzuring, Harig wilgenroosje, Viltig kruiskruid, Heermoes, Vierzadige wikke, Robertskruid, Gewone rolklaver, Blaartrekkende boterbloem. Grassen: Rietzwenk, Engels raai, Kropaar, Kweek, Riet, Glanshaver, Fiorin, Gewoon struisgras, Timotee, Gestr witbol, Kamgras, Veldgerst, Kruipertje, Zachte dravik, Straatgras, Ruw beemdgras, Geknikte vossenstaart.

Bomen/struiken: Wilg sp, Hazelaar, Inheemse vogelkers, Zwarte els, Es, Rode kornoelje, Appel sp, Meidoorn, Liguster, Zomereik, en een veld met aangeplante Walnoten.
Een afwisselende wandeling met enkele mooie planten- en vlindersoorten!

Bruin blauwtje

Aardbeiklaver

Rups van nachtvlinder Kleine beer op Jacobskr.kruid

Witte Akkerdistel

Landtong Tholen met cursisten, 04-07-25

Op deze vrijdagochtend stonden we met z'n veertien enigszins vertwijfeld over de dorre vlakte van de landtong uit te kijken... Alles leek uitgebloeid of verdroogd, wat zou er nog te vinden zijn?

En dat viel mee. Ook al was bijna alle Knoopkruid uitgebloeid, meteen al vonden we een mooi fris exemplaar met stralende randbloemen, zie foto. Meestal bloeien ze zonder die korenbloemachtige randen, daar ook een foto van, uit minder dorre omstandigheden.

We zagen de samengesteldbloemigen Jacobskruiskruid en Bezemkruiskruid.

Uit Floronles 14 'Kleine families' kwamen we Glad walstro (Sterbladigen) en Veenwortel (Duizendknoopfamilie) tegen. We zagen Akkerwinde en Haagwinde, ook de Windefamilie is maar een kleine.

Tussen het uitgebloeide gras stonden de grote pluizenbollen van de morgenster, waarschijnlijk de gele, want die komt het meeste voor. Veel kraailook met de uitgebloeide hoofdjes vol kleine zaadjes, en soms met weer kleine bloemetjes daarbovenop. Ook twee verdorde aspergeplanten, ruim 1m hoog.

Bovenrand talud stonden twee Klavervreters, een plant die zelf geen bladgroen heeft en parasiteert op Rode klaver en andere vlinderbloemigen. In dezelfde zone ook veel Ratelaars, uitgebloeid dus je kon ze laten ratelen. Dat zijn halfparasieten met grassen als gastheer.

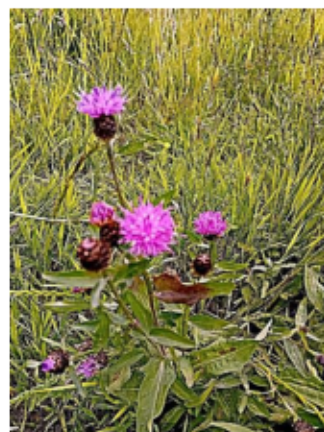
Terug over de weg met veel Heermoes en Heelblaadjes in de berm. Tussen de stenen van de weg het miniplantje Kaal breukkruid. Een flinke bos van een klaver met net weer andere gele bloemen: Sikkellklaver. En ter hoogte van het parkeerterrein een nieuwkomer: Galega. Het is een vlinderbloemige met witte trossen, afkomstig uit Zuid-Europa en hier als tuinplant gekweekt, maar nu dus ook verwilderd.

Echt opvallend deze dag waren de vlinders. Gespot zijn onder andere een Kleine vuurvlinder, vele Icarusblauwtjes, 1x Koninginnepage, Distelvlinder, Koolwitjes, en een Kolibrivlinder. Toch nog best een leerzame ochtend!

Knoopkruid met randbloemen

Knoopkruid zonder randbloemen

Akkerwinde

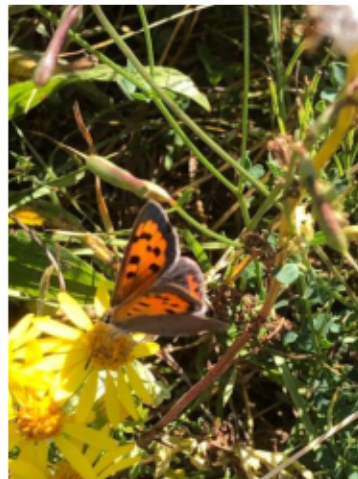
Galega

Klavervreter

Kleine vuurvinder

Twee vormen van uitgebloeid Kraailook

Kilometerhok 61-402, Stavenisse, 11-07-2025

Deze zonnige dag was ideaal om een begin te maken met dit kilometerhok. Het bevat meer dan 1000 meter zeedijk, twee bungalowparken, wat boomgaarden, akkers, wegen en anderhalve boerderij. Na ongeveer drie uur was de buitenzijde van de dijk en één park bekeken. Op het stenen talud van de dijk zoutminners: Lamsoor, Strandmelde, Zeealsem en Gerande schijnsurrie in vrij grote aantallen. Veel dunner gezaaid tot echt weinig zagen we Zeeaster, Klein schorrenkruid, Zeevenkel en Zeeweegbree. Opvallend waren diverse pollen Gewoon kweldergras en vele polletjes van het gras Dunstaart. We hebben nu zo'n 150 soorten geteld, binnenkort bekijken we de rest van dit hok.

Zeeweegbree

Dunstaart

Lamsoor

Zeealsem

Yerseke Moer, 15-08-25

Deze vrijdag ging onze Plantenactiviteit naar Zuid-Beveland; bekijken Yerseke Moer was het doel. Niet het gehele gebied, maar gewoon zo van half tien tot twaalf uur lekker dwalen op de korte route. Enkele maanden per jaar, na de broedperiode, is deze route open.

Yerseke Moer is een zeer waardenvol Natuur- en Cultuurlandschap, echt "hollebollig" met oude kreken en drinkputten. Door moernering, het winnen van zout door veenafgraving, werd het gebied steeds lager, het overgebleven veen bleef vervolgens inklinken. Daardoor is onze Moer bijzonder: de lagere delen zijn nog echt zout terwijl de hogere delen niet of nauwelijks zouttolerante planten te zien geven.

We vonden gelijk al Aardbeiklaver, Fijn goudscherm, Goudknopje, Heelblaadjes, Heemst, Hertshoornweegbree, Kattendoorn, Klein schorrenkruid, Kortarige zeekraal, Melkkruid, Zeegerst, Zeeweegbree, Zilte schijnspurrie en Zulte, die allen bekend staan als zouttolerant. Daarnaast een aantal soorten van de Amarantenfamilie: Beursjesganzenvoet, Rode ganzenvoet, Zeegroene ganzenvoet met neefje Spiesmelde. En: ja, echt waar: de Zeekraal behoort ook tot deze familie!

De kudde jongvee bleef goed uit de buurt, deze dieren zijn wel gewend aan groepen wandelaars met gids of gewoon enkele belangstellenden die alleen of met een kleine groep zelfstandig ronddwalen.

We vonden vanzelfsprekend ook wat grassen, russen en biezen: Fioringras, Gestreepte witbol, Gewoon kweldergras, Gewoon struisgras, Kamgras, Kweek, Roodzwenkgras, Schapengras, Veldgerst, Platte rus, Zilte rus en Zeebies.

Om nog wat andere soorten te noemen, niet volledig: Akkerdistel, Behaarde boterbloem, Brunel, Canadese fijnstraal, Duizendblad, Gekroesde melkdistel, Gewone kamille, Gewone raket, Grote brandnetel, Grote weegbree, Herderstasje, Jakobskruid, Kleine leeuwentand, Klein streepzaad, Knolboterbloem, Knoopkruid, Kruipende boterbloem, Peen, Rode klaver, Smalle rolklaver, Speerdistel, Witte klaver, en Zilverschoon.

Een ochtend is zo voorbij, zeker bij prachtige weersomstandigheden en een heerlijk windje, op de heenweg 22 graden op de meter en terug naar huis 27, een mooie ochtend!

Beursjesganzevoet

Fijn goudscherm

Zeegerst

Plaat van de Vliet, 22-08-2025

Vrijdag 22 augustus mochten we als Plantengroep van 8 uur tot 16 uur op de Plaat van de Vliet rondstruinen voor inventarisatie en verwondering.

Een groot deel van het gebied is bekeken. De vondsten zijn ingevoerd via NDFF, en zijn bestemd voor Het Zeeuwse landschap (HZL), nadat ze gevalideerd zijn.

HZL omschrijft het gebied als volgt:

De Plaat van de Vliet is een voormalige zandplaat die na de afdamming van het Krammer-Volkerak in 1987 droog is komen te staan. Daarna is het gebied snel ontzilt. Door het zoete regenwater is al het zout weggespoeld. De natuurwaarde is snel toegenomen sinds het gebied zoet is. De diversiteit aan vogels en zeldzame planten maken Plaat van de Vliet een bijzonder gebied. Plaat van de Vliet ligt naast de N257 bij de Krammersluis. Hier is een parkeerplaats. Vanaf de parkeerplaats loopt een wandelpad naar de vogelobservatiehut. Geniet van de vogels!

Momenteel groeien er veel zeldzame plantensoorten die kenmerkend zijn voor vochtige kalkrijke duinvalleien. Het gaat om fraaie soorten als Parnassia, Bitterling, Duizendguldenkruid en verschillende orchideeën. Maar ook minder in het oog springende soorten als het Slijkgroen en de Bonte paardenstaart: grote zeldzaamheden van de Nederlandse flora.

Het omringende water is rijk aan vogels. Er zijn verschillende soorten futen, eenden (zoals de middelste zaagbek, brilduiker, smient) en veel andere water- en moerasvogels.

Door middel van begrazing door koniks, rode geuzen en wisenten wordt voorkomen dat de groei van vlier en vooral duindoorn de zeldzame planten verdringt. Hierdoor ontstaat een diverse plantengroei.

Daarnaast zijn er maatregelen genomen om het stuivende zand te ondervangen. Nadat de plaat droog is komen te staan, is het zand gaan stuiven. Om dit vast te leggen, zijn daar enkele rijen helm ingeplant. Die vangen het stuivende zand op. Hierdoor zijn een paar lage stuifdijken ontstaan.

De kuddes bleven goed uit de buurt, ene keer moesten we een kleine omweg maken rond een kleine groep Rode geuzen, die lagen te herkauwen, maar verder konden we onze koers lopen. De weersomstandigheden waren prima, beetje bewolkt maar geen regen, weinig wind en een aangenaam temperatuurtje. DirkJan bekeek de mossen en korstmossen, maar dit werd een teleurstelling: weinig te vinden.

De lijst met vondsten bijgevoegd, nog niet gevalideerd maar geeft wel een beeld van datgene wat we zoal zagen.

Scherpe fijnstraal

Parnassia

Rond wintergroen

Het Diepe Gat, 12-09-2025

We hebben ons deze ochtend beperkt tot het veld waar de schapen lopen. En dus niet geprobeerd het stuk met de wilgen, het riet en het water binnen te gaan.

Het veld zag er niet zo veelbelovend uit: vele pollen Zeegroene rus, een zone met Akkerdistels en Grote brandnetel; schapenkeutels overal.

Er is wat hoogteverschil met greppels. Een deel is gemaaid, met korte pollen Zeegroene rus en Rietzwenkgras. Grote brandnetel ongeveer 20 cm hoog. Overal laagblijvende Hondsdraf, veel Fioringras. Veel Akkerdistel, verder Zilverschoon, Kruipende boterbloem, Grote weegbree, Speerdistel, Witte klaver, Krulzuring, Kleine veldkers, Kleefkruid met kleine takjes midden in de pollen rus, wat Jacobskruiskruidrozetten.

Maar meer achter de rietrand, is een afwisselender gedeelte. Daar zagen we Reukgras en Kamgras, Vierzadige wikke, Gewone hoornbloem, Zachte ooievaarsbek, Viltige basterdwederik. Na een bocht op terugweg kwamen we op een zo'n 30 cm lager gelegen gedeelte. Het is vrij kaal, 's winters vast nat, en met andere planten: Moeraskers, Zeegroene ganzenvoet, Moerasdroogbloem, Een enkele Geknikte vossenstaart, en vele plantjes Zilte schijnspurrie. Maar ook Zwarte nachtschade, Herderstasje, Rode en Witte klaver, veel Getande weegbree, Straatgras, Varkensgras, Echte kamille. Aan de zijkant ervan tapijten van Zilverschoon. Een enkele Paardenbloem en Klein kruiskruid.

In de rietrand rond het water Harig wilgenroosje, Oeverzegge, Koninginnekruid. Meer aan de voorkant, tussen een brandnetelveld en de rietrand is een strook met Pastinaak, Smeerwortel, Veenwortel, Heen, een Vergeet-me-nietjessoort, Blaartrekkende boterbloem en ook rozetten Koninginnekruid. Hier sprong een grote Bruine kikker, eerder al zagen we jonkies van zo'n 3 cm. Hoog over vloog een Bruine kiekendief en een Valkje. Pas bij het weg gaan zag ik de aparte ingang voor het gedeelte struweel bij de waterplas. De moeite waard om daar nog eens te gaan kijken.

Hieronder Diepe Gat met stikstofrijke zone en Annavosdijk.

Bruine kikker

